

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,

hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

VIZ ZOLTÁN

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hirdetmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

Közéletünk.

(T. G.) A közelmúltban barangolva városunk közügyeinek kopár mezején, a többek között kiemeltük a polgári iskola intézményének létesítése körül stagnáló állapotot, mely tovább így semmi szín alatt nem maradhat.

A szomszédos Czepléd megkapta az állami főgymnasiumot, melynek alapvető első osztálya a folyó év szeptember 1-én megnyílik.

Nagy dolog ez Czepléd város kulturális történetében s büszkének lehetnek Czepléd város polgárainak ama tényezői, kik fáradságot, pénzbeli áldozatot nem kímélve, egy oly nagy szabású intézményt teremtettek, melynél nagyobbra a város századok mulva sem vágyódhat.

A gymnasiumra vonatkozó szerződés I. fejezete így szól:

„I. A kir. kincstár kötelezettséget vállal az iránt, hogy Czepléden az ottani állami polgári fiúiskola fokozatos beszüntetése mellett állami főgymnasiumot létesít az alábbi pontokban egyetértőleg megállapított feltételek kölcsönös kikötése mellett stb.“

Ez év szeptember 1-ével, midőn a gymnasium I. osztálya Czepléden megnyílik, a polgári iskola I. osztálya megszűnik.

Mily lelki örömmel szeretném utánna mondani, irni, kiáltani lelkesülten, hogy Abonyban pedig a polgári iskola I. osztálya megnyílik.

De haj, hol vagyunk még attól! Midőn Czepléden néhány év előtt az eszme megvillant valamelyik okos főben, mindenki, aki csak némileg hivatva volt az ügyön bármily keveset is előre mozdítani, nem nyugodott, se szóban, se tettben, sem anyagi áldozatokkal nem fukarkodott mindaddig, míg a küzdelem diadalát ki nem vívták, míg az ige testté nem lön.

Pedig az elsők, azok, akik kiharcolták a győzelmet, nem is olyan sokan voltak, mindössze 12—13-an, de igaz lelkesedéssel a cél iránt és őszinte ragaszkodással a megvalósításhoz.

Mi történik nálunk a polgári iskola létesítéséért?

A képviselő-testület megválasztotta a bizottságot, a bizottság egy ígéretet kért a minisztertől, kilátást nyert a megvalósításra, ha a czeplédi polgári iskola így vagy úgy megszűnik. Punktum! Maradt minden a régiiben.

És mi történt, még mi aludtunk?

A czeplédi polgári iskola első osztálya megszűnt és nem volt senki, aki őrt állt volna a végbement változásnál, hogy egyidejűleg mi meg megkaptuk volna ezt az egy osztályt legalább, a többit pedig úgy, a hogy Czepléden megszűnik.

Ezt se tudtuk volna meg, ha a „Czeplédi Ujság“ a kiadó kegyelméből ide Abonyba nem járna.

Hogy a bizottság tudja-e ezeket, hogy igyekeznek-e felhasználni a kedvezően ala-

ajkam ajkadra tapasztod s egy hosszú édes csókban szivod magadba lelkemet, ami ah! már ugyis a tied, én szólni nem tudok, de bennem minden ujjongva kiáltja: én édes mindenem! Szemeimet reád emelve, földöntúli érzellemmel szivemben szemlélem arcodat, nekem a legédesebbet a világon. És te is?

Fáradtan és unalommal telve bámulsz magad elé, szép szemeid elmerülve nézik a semmit. És ekkor elröpült közülünk a nyugalom!

Engem megragad a kétség és kín szelleme s felrázlak apathiából, szenvedélyesen kérdezve, kit látsz ott? kire gondoltál, míg ajkaid engem csókoltak? És te felugorva kinről és gyötrelméről beszélsz, hogy elkéséred életedet, megutáltatom veled az otthont s kalapodat véve elmegy s én egyedül maradok!

Nem, nem egyedül! Velem marad a bú és a bánat, szivem vad kétségbeesésben vergődik. Hová mentél? Kiért kell nélkülözni tégedet? De miért is élni s naponta látni és érezni, hogy nem szeretsz, hogy meguntál. Inkább temetve lenni a föld alá, ott nincsen semmi, semmi.

Ki a szabadba! — kiáltok fel ilyenkor; idebent megfulladok! és sietek kis kertembe. Dolgozzunk valamit, ott a cseresnyefa alatt nincsen felkapálva a virágos ág s a kis kapa kezében gyorsan vág, omlik a göröngy s amint így fáradok, oszlik bánatom is, de jaj! Mi volt ez? valami érinté homlokomat, Egy pár érett cseresnyé. Letépem s ajkaimhoz akarom vinni. E perczben eszembe juttatják a te ajkaidat. Eldobom messze magamtól a kis kapát; és lehajlott

kult helyzetet, nem tudjuk; ha igen, akkor bocsánat ezen felszólalásért és szívesen eltűrünk bármilyen dörgedelmes czáfolatot, — de ha nem, akkor ne vegye az igen tisztelt bizottság rossz néven ama kérésünket, hogy kövessen el minden lehetőt ezen rendkívüli fontos ügynek megvalósítására.

Ipariskolai rajzoktatás.*

Az 1868-iki XXXVIII. és az 1879-iki XVIII. törvényezik értelmében kiadott népiskolai tantervek a rajzot felölelik nyíltan, de kötelező tanítási tárgyalás nincsen kijelölve; de miután a rajzolás a látásbeli és kézi ügyesség, az izlés és a nemzeti csinosodás kiművelésére majdnem egyedüli képzőeszköz: a fent idézett törvényeket követő több miniszteri rendelet e tárgynak tanítását a körülményekhez képest lehetőleg fogatosítani óhajtja.

Az iparos tanulók 1884-ik évi 27496. szám alatt kelt miniszteri rendeleten alapuló iskolai szervezete, a rajzoktatást kötelezőnek mondja ki, szigorúan előírja, hogy az, mint külön tárgy s annak anyaga 3 évfolyomra osztva, hetenként legalább 3 órában taníttassék. E bevezető sorokból kivüláglik az iparos tanulók rajztanulásának kötelezettsége. Azon kicsinylésekkel szemben tehát, melyekkel az ipariskolai rajzoktatást mérlegelni szokták, nem végzek hiába való munkát, ha a rajztanítás kötelező voltának indokolásán kívül még annak céljairól, hasznáról, feltételeiről egyet-mást leírok. Teszem ezt első sorban azért, hogy az érdekelteknek felvilágosítással szolgáljak, másod sorban azon jó ügy érdekében, melynek az ipariskolai tanítás keretében éppen oly jogosultsága és értéke van, talán még több, mint a többi tárgyaknak.

* Ez avatott kezeiből származó cikket ajánlom különösen iparosaink szíves figyelmébe. Szerk.

fővel csendesesen ballagok a kertí utakon a cseresznyét szemlélve.

Megrezenve, hirtelen állok meg. Mintha a te leheleted érintett volna! Felnézek. Nem! Csak egy alma fa alatt haladtam el s az hullatá reám virágait. És ott? Mi az ott?

Vagy úgy, a buza virág. Szemeidet képzeltem látni! Nem, tovább nem megyek, el vagyok fáradva, nem bírlak egy perczre sem feledni, hiszen minden te reád emlékeztem.

Gyors léptekeket hallok közelíteni. Ez ő lesz, vissza jön! Ide a kis padhoz, egyenesen-erre tart, tudja, hogy itten talál.

Az öröm és a félelem miatt alig bírok lélegzethez jutni, leülök, úgy várom be.

„Anyám! édes mindenem, hol vagy?“ És feltűnik a virágos lombok között egy kedves gyermek. — Ez édes hang, e szem, e mozdulatok! ez te vagy, ez a te fiad; ez az én gyermekem!

Ez az enyém! e tiszta szivnek egyedüli lakója én vagyok; e fehér homlok megett enyém minden gondolat s e ragyogó szemek szeretettel telve merülnek az enyembe; s én azokon keresztül olvasok lelkének mélyén, s ott nincsen más, csak te és én!

És a cseresznye gyorsan vándorol kézből a kézbe s onnan a picziny szájhoz, hol ropogva tűnik el.

„Sirtál anyám!“ s az édes fej ott pihen keblemen, a fényes szem elborul, s a picziny ajak görbébb és görbébb lesz.

És én újra sirni kezdek. „Igen gyermekem, de — a boldogságtól, hogy Isten ily jó gyerme-

TÁRCZA.

Egy féltékeny asszony szenvedései.

Igen! Én elismerem, hogy féltékeny vagyok, miért is tagadnám? Hiszen férjem vagy! — Talán szegény az, hogy mindenek fölött szeretlek?

Örömmel áldoztam neked ifjúságomat s gyermekeidnek napom és éjjelem minden perczét; — reátok gondolok ha ébren vagyok, s rólatok álmodom, ha lehajtom fejemet. A ti jóléteitek fáradhatlan tevékenységre serkent s a ti boldogítástok egyedüli célja életemnek. És midőn így szeretlek titeket, óhajtanám, hogy azt, kit mindenek felett szeretek, sohase nélkülözsem, hogy holmi kicsinyes dolgokért ne hanyagoljon el engemet. És ebben nem találok semmi restelni valót!

Te tudod legjobban, mily hálás vagyok a legkisebb figyelemért is irányodban, mint derül fel arcod, ha te gyengéden végig simítod azt, s mily kétségbe esés vesz erőt rajtam, ha te közönynyel eltelve ásitozol mellettem!

Ha megtörténik, hogy este korábban térsz haza és engem szobámban egyedül ülve találsz a pamlagon s mellém helyezkedve úgy, mint egykor, karoddal átölelve derekamat, míg másik kezddel fejemet kebledre vonva tartod és én felbátorítva ennyi kedvesség által, ajkamat csókot kérve nyujtom feléd, mire te gyengéden lehajolva

A rajztanításnak alakí és gyakorlati célja van. Az alakí, azaz a lelki és érzelmi hasznát, illetve nevelési célt akkor érjük el általa, midőn a látásbeli precizitást, a helyes és izléses elrendezést, a mértanilag arányos beosztást, kézügyességet, tisztaság és eszén érzetét neveljük s a lelket fogékonyra tesszük az izléses, szép, a tökéletes munka kivételére. A rajzoltanításnak már ezen pedagógiai szempontból értelmezett haszna is elegendő volna, hogy az megillető pártolásban részesüljön, még azon iparágaknál is, a melyeknél gyakorlati haszna nincs.

Második célja a rajzoktatásnak a gyakorlati ismeretek megszerzése oly mértékben, hogy azt kiki a maga szakmájában érvényesíthesse.

Erre felette nagy szüksége van az iparosnak. Kevés azon iparágak száma, melyeknél rajznélkül is munkához lehet fogni. Nem jó mester az, ki nem krétával, vagy nem plajbással fog valamely tárgy elkészítéséhez. A fa, vasipar s más főiparágak, ki tagadná, hogy a rajzban találja kiinduló pontját?! Rajztudás nélkül ezen iparágak meddő és kárbavesztett kísérletezések volnának, mely kísérletek az illető mesternek nagyon is sokba kerülnek s még se volna képes izléses és a czélszerűségnek megfelelő darabot előállítani. Az értelmes iparos tervrajzot készít az elkészítendő munkáról, mielőtt az anyag feldarabolásához, szabásához fogna s ha a terv megfelel a kívánalmaknak, az előre látott siker reményében örömmel fog a kivitelhez, biztos kezekkel nyul az anyag felszabdolásához. — Egy jól sikerült terv a munka jóságát, helyességét előre biztosítja. A jól sikerült rajz, maga a kész-munka.

(Folyt. köv.)

A szőlészet köréből.

XIX.

Védekezés a szőlőmoly és Ilonca ellen.

A lepkék első ivadékanak rajzása április hó utóljától május hó elejéig, — második ivadéka június utóljától július közepéig következik be, a mikor legtöbb lepke kikel.

Oly helyeken, ahol azt a körülmények megengedik, alkonyatkor száraz rózsából vagy venyigéből pásztor tüzeket rakunk a szőlőnek különböző helyein; de ez alkalommal arra kell ügyelni, hogy a tűz lánggal égjen és ne füstöljön, mert a füsttől visszariadnak a lepkék; így a lepkék a világosság láttára odarepülnek és a tűzbe lelik halálukat.

A második védekezés pedig úgy hajtható végre, hogy e czélra szerkesztett lámpásokat állítunk fel, a melyeket minden szőlős gazda házilag készíthet a következő módon: Vegyen egy 30

cmt. négyszögű deszkát, e deszkába fúrjon 5. fél hüvely nagyságú lyukat, azokba állítunk 5 fapálcát és e pálcák közeletére közönséges fehér papirost ragasztunk. E papiros külső részét bekenjük oly ragaecsal, melyet egy rész Colofoniumból és egy rész lenolajból hevítés által előállítunk; e lámpásokba teszünk kis petroleum-mécset és az egész lámpást egy a földből 80 cmt.-nyire kiálló karóra akasztjuk a szőlősorok közé.

A harmadik védekezés akként történhet, hogy egy két krajczáros agyag tányért kenjünk be a fentebb említett ragaecsal és középebe tegyünk egy kis petroleum-mécset, vagy olyan mécsset, minőt a gyermekágyasoknál vagy betegeknek szokás használni. Azon helyekre, hova tányérokat akarunk elhelyezni, verjünk a földre olyként karókat, hogy ezek 80 cmt.-nyire a földből kiáljanak, azoknak tetejére pedig szegezünk 15 cmt. négyszög deszkát, hogy a tányért azon elhelyezhessük. Alkonyatkor gyujtsuk meg a mécsset; e mécszekből 15—20 kell egy hold szőlőbe. A moly a világosság felé fog haladni, abba bele repül, leesik a tányérra és ott ragad. Ha a tányér ragaecsalát a holt lepkék ellepték, a ragaecsalat le kell vakarni és újra bekenni.

Negyedik módja a védekezésnek az, hogy addig míg a molyhernyó és az Ilonca a fürtön élőködik s ott a szőlő virágok részeiből készített gubóiban él, kötözéskor a töke-virágzat fürtjeit egymásután végig kell vizsgálni és a hernyó fészkeit leszedni, de tekintve, miszerint nem minden fészekbe van hernyó, annak keresésével időt tölteni nem kell, hanem le kell szedni valamennyi fészket. E czélra drótból készült csipesz alkalmazandó. E csipesz házilag úgy készül, hogy egy 3 mm. vastag merev és nem lágyított drótot U formára akként hajlítunk meg, hogy az középe táján karikát képezzen és a két vége egyforma hosszúra és laposra kalapálva legyen, de azért inkább hegyes legyen, mint széles, mert a széles csipesz nem fér a fürt nyelecskéi közé. A kicsipett hernyók fészkekkel együtt egy kis övre vagy kötény szalagra kötött edénybe, mely egy harmadnyira vízzel van megtöltve, szedhetők és forró vízzel elpusztítandók.

Az ötödik mód az irtásra az volna, hogy piretrum port össze kell vegyíteni vízben folóvasztott fekete szappanlével és azzal a fészkek helyeit befecskendezni, ami boczfából készült fecskendővel lenne nagyon sikeresen végrehajtható, de a piretrum drága szer lévén, e védekezési módot el kell ejtenünk.

Hasonlóképpen történik a szőlő Ilonca hernyójának szedésére, de miután ezen hernyó egy kissé összesodrott levelekben él, legezészerűbb az ilyen levélrészt letépni és a hernyót összenyomni. E hernyó keresésénél útmutatásul szolgáljon az, hogy a mely szőlőtöke levélzete megvan

Nem, nem ketten! Ott van közöttünk a félreértés — s mi nem juthatunk egymáshoz.

Te vársz egyideig, hogy megszólítlak és esendesen szíved el rendes esteli szivarodat, én pedig kötök. Valami meg-meg koppan az asztal szélében; egy kis lepke körül repkedve a lámpakarangot, oda-oda csapódik az üveghez, e n n y i a z e g é s z.

Te végre felkelsz s jó éjt kívánva nekem, s z o b á d b a távozol.

A mellékszobából áthallik nyugodt, egyforma lélegzeted, míg én párnámra könyökölve figyelek, ha nem ejtesz-e ki egy nevet álmodban, az ő nevé, akit annyira gyűlölök; csak tudnám bizonyosan; de te oly okos vagy és ő oly ügyes!

Azt szoktad mondani, hogy nevetségessé tesznek rettentetes feltékenységem által, hogy féltetek a naptól, a széltől s még az árnyéko drá is irigy vagyok — Ah Istenem! ezen feltékenysége a virág kornak — régen elmúlt tőlem; féltem jólétünket és boldogságunkat, mindenek felett gyermekeim apját!

Jól tudom, hogy misem fájna jobban, mintha árny borulna tiszta nevedre; azt szeretném, hogy mindannyi között a tied legyen a legfényesebb, hiszzen té vagy az én b ü s z k e s é g e m. Rettegek, ha neved említésénél valaki kétértelműen találna mosolyogni, mert te vagy az én becsülete! És ha nekem egyszer meg kellene érnem, hogy rólad tiszteletlenül nyilatkoznak, úgy érezném magamat, mint kinek az Istent s árba a taposva — mutatják meg!

S. Gy.

rágya, mintha jégverte volna, ott megvan a szőlőllonca hernyója is.

A hernyók szedésére legalkalmasabbak 10—12 éves leányok, egy az, hogy kis kezeik ügyesek és fürgék, második pedig az, hogy olesó munkaerőt képeznek.

Kubicsek János.

MI UJSÁG?

— **Buzaszentelés.** Kedden lesz szent-Márk napja, a midőn reggel a 7 órai mise után tartatik a helybeli kath. egyházban a buzaszentelési körmenet, midőn a hívek a szolnoki uti temetőben e czélra bevetett buzaföldhöz mennek, hol a mindenszentek litániájában azon kérés: „hogy a földnek bő gyümölcsöt adjad és megtartsad”, háromszor ismételtetik, a világ négy része felé evangéliumok énekeltetnek és a föld jó terméseért több könyörgő ima mondatik. A buza szentelése régi eredetű, mert már a pogány rómaiak ápril hó 25-ikén a szántóföldre kimentek és a föld sarja ozó te mékeire áldásért e edeztek. II. Pclagius pápa (+ 589) ugyan ezen nap szinte megtartotta a föld terményeinek megáldásáért a könyörgéseket, hogy megmutassa, miszerint az igaz Isten adja meg a föld gyümölesének bőségét.

— **Hymen.** Ma f. hó 23-án tartja eljegyzését Szi j j László ezeledí könyvkötő Kása Sándor, Gulner Gyula országgy. képvis. ispánjának kedves leányával Emiliával.

— **Az abony-ujkécskei közbirtokosság közgyűlése.** Régi szokás szerint holnap, azaz sz. György napján fogja közbirtokosságunk tavaszi közgyűlését a szokott helyen megtartani, ahol a bérleti és egyéb ügyek fognak elintéztetni.

— **Munkások jutalmazása.** A földmivelésügyi miniszter tudvalevőleg szorgalmas munkások megjutalmazása által is igyekszik a munkában fekvő nemzeti töke kiaknázására. A napokban a mi járásunkból két ily munkás részesült jutalomban, egy szelei és egy abonyi munkás. Az utóbbi S o m o d i I s t v á n, a helybeli r. k. munkás-egylet elnöke. A jutalom 50 forintból és egy aranykeretű metszett képből áll, a mely egy mező munkával elfoglalt családos földműves embert ábrázol, mellette Magyarország nemtőjének alakjával. A munkás-egylet ez alkalomból f. hó 23-ikán rendkívüli közgyűlést tart, a melyen a kép bemutatattatik s Pataki János, az egylet jegyzője lapunk szerkesztőjének ez alkalomra írt költeményét fogja elszavalni.

— **Adomány.** A szegény munkaképtelen Dombi Gyula részére újában Budapestről egy magát megnevezni nem akaró úrnő 1 frotot küldött szerkesztőségünkbe. Átadtuk a szegény betegnek.

— **A múlt évről szóló községi számadások** f. hó 21-ikétől május hó 5-ikeig a városházánál a jegyző-irodában 15 napon át közszemlére lesznek kitéve, hol az érdeklődők azokat megtekinthetik s azokra vonatkozólag az egyes adózók észrevételeket és kifogásokat tehetnek.

— **Tanító-egyleti évi közgyűlés.** Az Ujszász-Szolnok kerületi tanító-egylet, amelybe községünk rk. iskolája is tartozik, folyó hó 26-án fogja Solnokon a „Constantin” iskolában idei gyűlését megtartani a következő tárgysorozattal: 1. 9 óraker a nagytemplomban szent mise. 2. A múlt évi jegyzőkönyv felolvasása. 3. „A vallás-erkölcsi nevelésről.” Felolvasa Galló Pál abonyi tanító. 4. a) „Az irvaolvasásról”, b) „Az olvasás kezeléséről.” Felolvasa Kovács Béla abonyi tanító. 5. „A számolás-tanítás lényegéről az I. osztályban.” Felolvasa Veverán István abonyi tanító. 6. A magyarországi kath. tanító országos bizottságának a kath. tanítókhöz intézett felhívásának tárgyalása. 7. Pénztárnoki jelentés. 8. Pénztárnok választás. 9. Esetleges indítványok. 10. A netán megtartandó központi gyűlésre két tag megválasztása. — Amint e tárgysorozathól örömmel láthatjuk, a mi kath. tanítóink kiveszik részüket hatalmasan az elmélet terén s ezzel kimutatják, hogy úgy képzettség, mint egyszerűség tekintetében azon a szinten állanak, a melyen legszívesebben látjuk őket, t. i. a jó irányú haladás ösvényén.

— **A helybeli „Kath. Olvasó-Egylet”** tkepálya megnyitása f. hó 19-ikén igen pompásan sikerült. Aranyos szép tavaszi idő kedvezett hozzá s a szabad ég alatt terített asztalokhoz a teke-társaság 32 tagja foglalt helyet. A vasorát Sallay Károly izletes konyhája állította elő, a melyhez tiszta jó ezeledí bort adott fel. Jóska bandája pedig reggelig húzta a lélekvidító dalokat.

ket adott nekem”. És a kicsike néz és néz reám a te szemekkel és nem hisz nekem.

Istenem, mit gondol e gyermek; kis keble mint emelkedik s ő is téged keresve, néz körül. — „Apa mindég elmén” — szól, sóhajt és lesüti fejét.

Én kis kezét kezembe véve, sétálni viszem s a kertet övező sövény tuskái között keressük a kis macár fészket.

„Ott van, meg van” szól esendesen fiam. Én némán intek s hallgatva bámuljuk a kis pelyheseket, ott ül náluk anyjuk s párja odébb egy ágon énekel nekik.

„Ők sokan vannak anyám! És mi csak ketten!” — szól ismét kis fiam, s én szeretlek tégedet, holnap elhozzuk apát is, nézze meg, mily kedves e kis család!”

Én halkán intek fejemmel, örülök, hogy sötétebb lesz, mert így a gyermek legalább nem veszi észre pataként omló könyveimet. Végre a szobaleány éles hangon estelizni hív, mert az ur már az asztalnál vár reánk.

Fiamat küldöm előre, hogy békítse ki haragvó apját s én szégyenelve, hogy sirtam, szememet lesütve állok meg az ajtóban.

„Nem fogsz estelizni? — kérdezed nyugodtan. — „De igen!” felelek én s helyemre ülve esendben költjük el az estebédet. Csak a fiú, ki közöttünk ül, beszél és beszél a fészekről, a cseresznyéről, hangja mint vontatottabb s a szó mind ritkább lesz ajakán, míg végre egészen elhallgat. — Alszik, mondom én. Alszik! — intesz te s mi némán ülünk ott.

A szobaleány egy intésdre ágyba viszi s mi ketten maradunk.

Öröm- és büszkeség töltötte el a kör vezető férfait, midőn a diszes társaságot a legszebb egyetértésben és lelkes hangulatban a késő éjjeli órákig együtt láthatta körében. Bizonyosága ez annak, hogy ez egyetnek nagy hivatása és jövője van városunkban a szétomlásnak indult társadalmi élet megmentésére, föltéve, hogy a polgárság vállalás és osztálykülönbség nélkül továbbra is megtartja e kör iránt eddigi meleg érdeklődését és rokonszenvét, az egyet tagjai pedig szívós és általánosabb lelkesedéssel működnek közre a helyiség fejlesztésére s a szórakoztatás eszközeinek szaporítására.

— **A czeglédi gymnasium ügye** már csak azért is érdekel bennünket, mivel azzal kapcsolatosan reméljük, vagy tán inkább már csak reméltük, községünkben a polgári iskola felállítását. Most értesít bennünket a „Cz. U.” arról, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter leküldte Czegléd városához a gymnasium ügyében kötendő szerződést, a mely szerint a város évenként 10,000 frt-al járul a gymnasium fenntartásához, ingyen telket ad és arra 150,000 forinttal épületet emel, azt évről-évre gondozza, a tandíjak és beíratási díjak az állam tulajdonát képezik. Ugyancsak e szerződés szerint a gymnasium I. osztálya még ez év szeptember 1-én megnyilna a mostani polgári fiúiskola helyiségében, a polgári fiúiskola pedig fokozatosan be lesz szüntetve. Ebből tehát reánk nézve az a nagy kötelesség háramlik, hogy addig verjük a vasat, míg meleg s ha komolyan akarjuk létesíteni a polgári iskolát nálunk, ne hagyjuk a dolgot elaludni, hanem ott vegyük fel a fonalat, ahol azt elejtettük s illetékes helyen tegyük meg az iránt folytatólágon a lépéseket.

— **Megyénk gazdasági egyesületének** nem, mint tévesen lapunk múlt számában hibás szedés folytán jeleztetett, 293, hanem 923 alapító, örökös, rendes és kedvezményes tagja van. — Ezzel kapcsolatosan jelentjük, miszerint Serfőző Géza úr szerkesztőségünkhez intézett sorraiban tudomásunkra hozza, miszerint az a bonyi előadások csak az 1899. évfolyamán fognak megtartatni, miután eredetileg is csak ez évre voltak tervbe véve s így tekintetben mulasztás nem történt.

— **Lopások.** Rékason f. hó 9-ikén virradóra Fiala Nándor zárt kamrájából nagyobb mennyiségű szalonnát, zsirt, kukoriczát, lisztet, kolbászt, sonkát és 2 darab vánkost összesen 37 frt 80 kr. értékben ismeretlen tettesek elloptak. — Ujszászon özv. Mauthner Józsefné zárt kamrájából f. hó 9-ikén virradóra 40 kilo zsirt 24 frt és egy zsák lisztet 12 frt értékben ismeretlen tettes elloptak. — A nyomozások még eddig nem vezettek sikerhez.

— **A czeglédi vasutállomás módosítása.** A czeglédi indóház éttermét, mint értesülünk, egy közfalal két részre osztják s ez által az eddigi I.—II. osztályú éttermen kívül a III. osztályú utasok részére is lesz megfelelőbb étkező helyiségről gondoskodva.

— **A részegség büntetése.** Gér János, Veres Mihály haleszi lakos koresmájában a minap leittasodván, onnan kijövet éjjel elesett és elaludt. Mire fölébredt, azon vette magát észre, hogy 35 frtnyi készpénze zsebéből eltűnt. A megéjtett nyomozás megállapította, miszerint a tolvaj Balog Pál haleszi lakos, aki tettét be is ismerte.

— **A kiderült bűn.** Ujszászon Szabó Józsefné kertjében kútásás alkalmával egy méter mélyen a földben egy kis gyermek hullájára találtak. A nyomozás alapján kiderült, miszerint Szabó Verona hajadon viselős levén, az őszkor egy baba tanácsára gyermekét ideitlen állapotában elhajította. A bűnös anya a czeglédi járásbírósnál lakol vétkéért.

— **A munkás betegsegélyzés reformja.** Mig a földmívelésügyi minisztériumban a gazdasági munkás betegsegélyzés szervezésének előkészítő munkálataival foglalkoznak, addig a kereskedelemügyi minisztérium az immár közel tíz év óta működő ipari munkás betegsegélyzés reformját tervezi. Ez a munkás betegsegélyzés tudva levően teljesen kiépített szervezettel működik, amennyiben több mint 400 betegsegélyző pénztár dolgozik a Baross-féle törvény alapján s ezeknek kötelekében fél milliónyi munkás család részesül a törvény áldásos hatásában. E betegsegélyző tervezet tevékenységében azonban vannak olyan pontok, melyek határozottan reformra szorulnak s mivel a minisztérium nagy súlyt helyez a társadalmi munkásvédelem e nagyra nőtt tényezőjének egészséges fejlődésére, azért akarja

ujabb intézkedésekkel körül bástyázni a betegsegélyző-pénztárakat.

— **Adófizetés postatakarék utján.** A kereskedelemügyi minisztérium utasította a postatakarék-pénztár igazgatóságát, hogy a postatakarék-pénztár utján való adófizetés tervezetét dolgozza ki. Ez új adófizetési módszer bizonyára nagy kényelmére lesz az adózó polgárságnak.

— **Kard a vasutasoknak.** A m. á. v. igazgatósága, mint a hazai vasutak igazgatói értekezletének ügyvivője, még 1895-ben egy, a hazai vasutak alkalmazottainak egyenruházatára vonatkozó szabályzati tervezetet terjesztett fel a kereskedelmi miniszterhez. A minisztérium annak idején ezt a tervezetet ad akta tette és a m. á. v. igazgatósága most — mint értesülünk — újabb feltevést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, a melyben az egyenruh - szabályzat tervezetnek keresztülvételét megsürgeti. Ezt az újítást involváló szabályzati tervezet annyiban különbözik az 1888-ban kelt szabályrendelettel, hogy az altisztek, személypénztár kezelők s a szolgák egyenruházatát a régi szabályzat szerint fentartani kéri, míg a hivatalnokok és gyakornokok egyenruházatát különös ünnepélyes alkalmakkal úgy kívánja megváltoztatni, hogy a díszruhához kardot hordhassanak.

— **Eladott kastély.** A nagykútai régi Keglevich-kastélyt, melyhez a multnak annyi szép emléke fűződik, gróf Keglevich Gábor 13,500 frt-ért eladta Girgl budapesti építési vállalkozónak.

— **A postahivatalok szaporítása.** Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter rendelet küldött az összes postaigazgatóságoknak a postahivatalok szaporítása ügyben. A postahivatalok most a rendelet értelmében felhívják a vármegyéket, hogy sürgősen terjeszszék be mind azoknak a községeknek, sőt pusztáknak, telepeknek a lajstromát, a hol postahivatalok felállítása kívánatos.

— **A mezőgazdasági termények hamisításának meggátlása** érdekében a földmívelésügyi miniszter intézkedett, hogy az ezen hamisításokat tilalmazó 1895. évi XLVI. t. cikk rendelkezései szigorúan végrehajttassanak. Elrendelte e célból a nevezett miniszter, hogy ahol kihágás esete forog fönn, a büntető eljárás haladéktalanul megindíttassék; a gazdasági egyesületek utján pedig felhívott a gazdaközönség, hogy a hamisítások felderítését saját érdekében is mozdítsa elő s mind azon esetben, midőn vető és fűmagot, műtrágyát, abrakakarmányt stb. vásárol, ha a minőség tekintetében a legkisebb gyanúja van, az áruból két tanu, vagy az előjáróság közbenjöttével szabályszerűen mintát vegyen s azt vizsgáltsa meg.

— **Tyúkok veszedelme.** Gácsországban nagy a veszedelem. Valami gonosz nyavalya pusztítja az aprójószágokat nagy kétségbeesésre a gazaasszonyoknak, akik kénytelenek lemondani a legjobb falatokról. Egy krakkói bakteorológus megvizsgálta a betegséget és úgy találta, hogy a tuberkulotikus természetű. A veszedelem oly nagy, hogy egyes falvakban nincs már egy szál baromfi sem. Sőt az ég madarait is pusztítja a nyavalya; varjak, verebek röptükben pusztulnak el és természetesen ezek is terjesztik a veszedelmet.

— **Iparosok figyelmébe.** A kereskedelmi m. kir. miniszter az iparos és kereskedő tanoncok igazolatlan mulasztásai tárgyában kövendő eljárásra vonatkozólag elrendelte, hogy az igazolatlanul mulasztottak munkaadói ellen az iparhatóság a legerélyesebben lépjen föl és a feljelentéseket mindenkor soron kívül tárgyalják és ítéleteiket legkésőbb harmincz nap leforgása alatt hozzák meg és a felekkel közölik.

— **Szegedi halpaprikás extraktokban.** Amint a lapok írják, Szegeden a halpaprikás igaz mesterei, megbotránkozva annak országszerte történő hamisításain, elhatározták, hogy a halpaprikást gyárilag készítsék és bádóg dobozokba szorítva, mint kivonatokat forgalomba hozzák a kereskedésekben már csak azért is, hogy az igazi halpaprikás ize át menjen a nagy közönség ismeretébe s megtudja azt különböztetni a hamis utánzattól.

— **Az „Előkelő-Világ“** magas színvonalon álló szépirodalmi hetilap legutóbbi száma is változatos és értékes cikkeket hoz. A felsorolt munkatársak nevei különben is arra mutatnak, hogy a szerkesztőség igyekszik a lap czimének megfelelni s oly szellemi termékekkel szolgálni olvasó-közönségének, a melyek valódi belső értékkel bírnak s irányuknál fogva minden művelt család asztalán helyet foglalhatnak. Előfizetési ára

egész évre 8 frt. A kiadóhivatal: Budapest, VII., István-út 40. sz. alatt van, ahova az előfizetési pénzek küldendők.

— **Osztálysorsjegyek vételére ajánljuk** az általános ismert és jó hírnévnek örvendő Lukács Vilmos (Budapest, V., Fűrdő-utca 10.) bankházat, hol az osztálysorsjátékra vonatkozó mindennemű kérdésben szívesen kap mindenki felvilágosítást, valamint kívánatra játéktervezetek azonnal ingyen és bérmentve megküldetnek.

— **Secessió!** Művész körökben a secessio mindig nagyobb tért hódít az az új, most még gyermekkorát élő új irányzat, melyből a jövő művészet fog kisarjadzani, mindig több és több hivatást szerez, kik szakítva minden beklyóval minden szabályllyal, melyet az eddigi iskolák a klasszikus mesterek remekeiből vontak le, most teljesen új esapáson indulnak s a gondolatnak az eszmének akarják a vezérlő szerepet átengedni a kifejezés technikája felett. A „Képes Családi Lapok“ ez a minden aktuális kérdéssel foglalkozó képes szépirodalmi lap érdekes cikket közöl a secessióról abból az alkalmából, hogy megnyitott a tavaszi fűrlat. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Vadász-utca 14. szám.

Közgazdaság.

A magról.

Magyar: ne csak meghallgasd, de kövesd is a jó tanácsot!

„Mondd nekem: minők szüleid s én mondom neked — ki vagy!“ Ez aranyzavak még mindig élénk emlékezetemben vannak, melyeket egy alkalommal már Istenben boldogult néhai tanítóm: Priczel János, volt székes fővárosi elemi iskolai igazgató, mondott vala egy IV-ik elemi iskolai tanuló társamhoz.

Ehhez hasonlóan hangoztattam mindenkor a mezőgazdaság és legkiváltképen a kertészet terén, mert amint nevelői gyakorlatomban bebizonyosodott a fönti jeles idézet igazsága, aképen valónak tanultam ismerni azt: hogy a minő az egyed (növényegyed), a melyről a vetésnek szármag vétetett, oly minőségű lesz a termés is! Azaz: ha egészséges egyedről (növényegyedről) származik a vetőmag, akkor a belőle nyert vetés is egészséges leendő; ha azonban beteg v. esenevész növényzetről szedtük azt, ez esetben a vetés is beteg, silány lesz.

Ebből kiindulva a mezőgazdának és kertésznek szemelőtt kell tartania, hogy az őseitől örökölt ósdi szokással szakítva, vetésül soha se a termés a lakját, s elejtjét, mara dékát vegye, hanem már jól előre szemelje ki magának ama gabona vagy más növény táblát, hol a legszebben és legdusabban mutatkozik a magképzés; e táblákat különös gonddal óvja minden természeti és erömüvi rosz behatásoktól s ezekről szedjük azt, ez esetben a vetés is beteg, silány lesz.

Manap nagyon sokszor megesik, hogy a mező- és kertgazdák jó magterméseket gabona vagy vetemény gyanánt piacra adják s azután — néha drágábban — a kevésbé jó vetni való magot magkereskedőtől szerzik be.

Ez nagyon-nagyon megrónni való eljárás! Az ily magbeszerzés roppant kényes dolog s legovatossabb s a legtapasztaltabb szem is keservesen csalatkozik, ha má-kép nem, hát abban, (ami szintén elég!) hogy ugyan szép, de többé kevésbé csirátlan (halott) magot kap.

A magkereskedő is csak kereskedő s így üzleti szempontból cselekszik, ha régebbi („nyakán ragadt“) magot kever az új — gyakran már rossz — mag közé, minek következtében az abból nevelt termés nemesak ocsús, hanem hézagos is lesz.

A mező- és kertgazdának (ide értve a gyümölcsészt is) jelszava legyen: Saját termésű virág! és elvül vegye: „Csak legjobb magot!“ — Ha e kettő szerint indul munkába, akkor legeslegtöbb esetben áldás fogja ovatosságát koronázni.

Csak az a jelszó ne vezérelje a mező- és a kertgazdákat: „Magnak ez is jó!“ (Értve a maradék magot.) Ha ezt követi, akkor veszve van!

A legacélosabb búzát, a legsúlyosabb és legnagyobb szemű árpát, a legkövérebb zabot, a legsikerdúsabb tengerit (kukoricát), a burgonya-

vésznek legellentállóbb egészséges burgonyát, a legépebb konyhaveteménymagot vesse: — ekkor (kellő ápolással) öröme fog telni abban és dús hasznót fog élvezni a természetvényekből.

Mindent ápolni kell, ha azt akarjuk, hogy életerős legyen és az élet ezerféle küzdelmeiből győző gyanánt kerüljön felül.

Igy a magot is megfelelően ápolni, azaz kezelni kell, máskülönb a legjobb minőség is értéktelenséggé süllyed.

A mag ápolásáról azonban egy következendő cikkben fogok írni, a mint is a növények különböző természetéről csak akkor fogok részletes leírásokat közölni, midőn már előbb a mező- és kertgazdaság elemibb teendőiről irtam legyen, mely ismeretek nélkül a felsőbbek esonkatudományok volnának ugysis.

SZÁSZVÁROSI V. JENŐ.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. V. J. Budapest. Hálás köszönet úgy a nagybecsű fűzetért, mint a dolgozatért. A megrovási kalandot megszívleljük alattvalói tisztelettel az elnök úrtól.

Fazekas A. Helyben. Megkaptuk, de anyagalmaz folytán e számunkból kimaradt.

Előfizető. Helyben. Kérdéseire ez uton adom meg a választ. A vegetarián elv, mely szerint a növényi táplálék teljesen elégséges az élet fentartására s azért az állatok öldősése emberietlen kegyetlenség, hazánkban is már több hivat számlál. Tudomásom szerint két nyilvános étkező helyiség van, ahol vegetarián konyha áll a közönség rendelkezésére. Az egyik Budán van, a másik pedig Pesten. Ez utóbbi IV. Muzeum-körut 17. sz. alatt van. Neve „Pomónia.“ Két étlap van birtokunkban, a melyeket a következőkben jegyzek itt le. Az első: Tavasz füleves 10 kr., zöldbab rizsszel 20 kr., spenót rizsszel 14, tojással 20 kr. Gesztenye almával 15 kr., Édes torma burgonyával 10 kr., Rizs 6 kr., Burgonya 6 kr., Homok torta 10 kr., Túrósrétes 15 kr. Almarétes 15 kr. Alma kompot 8 kr. Fejes saláta 15 kr. Narancs 4 kr. Alma 3 kr. Francia datolya 1 kr. Banana 10 kr. Alkoholmentes málnabor 15 kr. Almabor 10 kr. A második: Bableves 8 kr. Fekete gyökér rizsszel 18 kr. Kalarabe 10 kr. Hagymamártás burgonyával 10 kr. Rizs 6 kr. Burgonya 6 kr. Mákbengli 10 kr. Diobengli 12 kr. Dara tejben 12 kr. Szilva kompot 8 kr. Fejes saláta 15 kr. stb. E vendéglőt sokan keresik fel, különösen olyanok, akik gyöngé gyomrúak, vagy valamely gyomorbetegségből akarnak szabadulni. E tekintetben néha csakugyan bámulatos eredményt mutat fel a vegetarián életrend.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestárú-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászcipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonczipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétű cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, ugy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17.

tisztelő híve

WEKERLE SÁNDOR.

Óviuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságú 1 forint 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., GYERMEKEKNEK FELE.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

VISZONTELADÓKNAK MEGFELELŐ ÁRENGEDMÉNY.

Általános asbestárú-gyár betéti társaság Budapest, VI., Sziv-u. 18.

2-50

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (IV. sorsjáték) I. osztájára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a föelárusítóknak elárusítás végett kiadattak.

A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Negyedik Sorsjáték. 100,000 sorsjegy 50,000 nyeremény.

Első osztály		Második osztály		Harmadik osztály		Negyedik osztály		Ötödik osztály		Hatodik osztály	
Betét 12 korona		Betét 20 korona		Betét 32 korona		Betét 40 korona		Betét 32 korona		Betét 24 korona	
Huzás 1899. máj. 18. és 19.		Huzás 1899. jun. 14. és 15.		Huzás 1899. jul. 11, 12. és 13		Huzás 1899. aug. 2. és 3.		Huzás 1899. aug. 23. és 24.		Huzás 1899. szept. 13-tól október 11-ig	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerzésés esetben	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 á	90000	1 á	100000	KORONA 1,000,000 (Egy millió)	
1 „	20000	1 „	25000	1 „	30000	1 „	30000	1 „	30000		
1 „	10000	1 „	10000	1 „	20000	1 „	20000	1 „	20000		
1 „	5000	1 „	5000	1 „	15000	1 „	15000	1 „	15000		
3 „	2000 6000	3 „	3000 9000	3 „	10000 30000	3 „	10000 30000	3 „	10000 30000		
5 „	1000 5000	5 „	2000 10000	5 „	5000 25000	5 „	5000 25000	5 „	5000 25000		
8 „	500 4000	8 „	1000 8000	8 „	2000 16000	8 „	2000 16000	8 „	2000 16000		
30 „	300 9000	20 „	500 10000	10 „	1000 10000	10 „	1000 10000	10 „	1000 10000		
50 „	100 5000	60 „	300 18000	70 „	500 35000	70 „	500 35000	70 „	500 35000		
2900 „	40 116000	3900 „	80 312000	4900 „	130 637000	3900 „	170 663000	3900 „	200 780000		
3000 ny. Kor.	240000	4000 ny. Kor.	477000	5000 ny. Kor.	898000	4000 ny. Kor.	934000	4000 ny. Kor.	1061000		

Az I. osztály huzása 1899. évi május 18. és 19-én lesz. A huzások a MAGYAR KIRÁLYI ELLENŐRZŐ HATÓSÁG és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1899. évi április hó 16-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

Ezen 480 nyeremény közül utoljára kihúzott kapja a jutalmát.

1 jut. kor.	600000	600000
1 nyer.	400000	400000
1 á	200000	200000
1 „	100000	100000
1 „	60000	60000
1 „	40000	40000
2 „	30000	60000
3 „	20000	60000
20 „	10000	200000
50 „	5000	250000
400 „	2000	800000
720 „	1000	720000
1000 „	500	500000
27800 „	200	5560000
30.000 nyerem. és jut.		Kor. 9,550,000